

BRASSÓI LAPOK

Főszerkesztő: SZELE BÉLA dr.

POLITIKAI NAPILAP

Felelősszerkesztő: KOCSIS BELA

ÁRA	Az előfizetés ára helyben:	Az előfizetés ára vidékre:	Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:	Előfizetési árak külföldre:	HÍRDETESEK	BUKARESTBEN:
3 LEI	Évente 500 lei Félévre 270 Negyedévre 140	Évente 600 lei Félévre 320 Negyedévre 170	BRASOV—BRASSÓ, Kapu-uca 64—66. szám.	Évente 800 lei Félévre 500 Negyedévre 250	Brassó kivételével kizárólag a PUBLICITÉ RADOR, BUCAREST, Strada Berthelot No. 1 vagy annak fiókjai vesznek fel.	4 LEI
Vasárnap 4 LEI	Havonta 52 Kézbesítési díj havonta 10.	Havonta 60 Bérmintve postán küldve	Telefonszámok Szerkesztőség 177. Kiadóhivatal és nyomda 82. sz.	A portódíjak emelése esetére az előfizetési díj emelésének jogát fenntartjuk magunknak.	APRÓHÍRDETESEK közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendő vagy bármelyik bizalmasunk útján is leadható!	Vasárnap 5 LEI

XXX. ÉVFOLYAM.

BRASOV-BRASSÓ, 1924. július 3. (Csütörtök)

148. SZÁM

Az a hallatlan jogsértés,

s pedagógiai abszurdum, melyet a közoktatásügyi miniszter a románnyelvű abszolváló vizsga parancsával elköve-tett, egységes, erőteljes, elszánt határozatra indította a magyar egyházi főhatóságokat. Közös megállapodás alapján átiratot intéztek a miniszterhez, hogy ezt a rendelkezést lehetetlen végrehajtaniok és iskoláikban minaddig nem tarthatják meg az abszolváló vizsgákat, míg azok egy korábbi miniszteri rendelet értelmében, mely csak (!) a románul tantított tantárgyakból telet kötelezővé a románnyelvű vizsgát, meg tarthatók nem lesznek.

Az egyházi főhatóságok ez elhatározásukat azzal indokolják, hogy a miniszter legújabb rendelete veszélyezteti az oktatás szabadságát, keresztülvitele pedig főképp ebben az utolsó órában, amikor még sem nekik, sem az ifjúságnak sejtelve sem lehetett hasonló intézkedésről, pedagógiai szempontból lehetetlen.

Ime, ilyen végtelen magatartásra kényszerít egy miniszter, ígérete megszegését, korábbi rendelete ötlesterü megmásításával és a kiméletlen erőszak hatalmi nyilvánulásával olyan tesületeket, melyek idáig a legnagyobb béketűréssel, lojalitással és törvénytisztelettel iparkodtak eleget tenni a kormány kívánságainak és követeléseinek.

Ha majd elkészül az a fekete könyv, mely adatszerűen felsorolja, micsoda torturán kellett keresztül mennie a kisebbségi felekezetek által fenntartott iskoláknak, micsoda képtelen és kegyetlen rendeletek egész tömegét kellett évek sora óta végrehajtaniok, mennyi magán- és hivatalos ígértét, kijelentését hazudtolta meg a közoktatásügyi miniszter és miképpen sértettek meg a nemzeti kisebbségek jogai és azok a biztosítékok, melyekkel a békeszerződés a nemzeti kisebbségek iskoláinak tannyelvét és bennük a tanítás szabadságát biztosítani hivatottak, egész megdöbbentő valóságában és szörnyűségében fogjuk látni és fogja látni a világ, mire képes a hatalmával visszaélő sovinizmus és minő meghurcoláson, anyagi és erkölcsi káron, szenvedésen vergődik át Nagyrománia valamennyi nemzeti kisebbsége, de főképpen a magyarsága.

A miniszter ama rendelete, minden ellenséges megnyilatkozása közül a legpusztítóbb, a legrettenetesebb, mely a magyar felekezeti iskolák abszolváló vizsgáin az iskola tannyelvének, az ifjúság anyanyelvének még halvány szerepet sem enged, amilyen rendszer még a gyarmatok feketebőrű bennszülöttjeivel szemben sem volna lehetséges, ezeket a békétűrő, államhű, magasszellemű erkölcsi testületeket is, a magyar egyházak tanácsait is a negáció álláspontjára kényszerítette. Képzeltető, hogy már önmagában is micsoda rémes jogtalanság és képtelenség ez a rendelet, ha az idáig minden lehetetlen sérelmes rendeletet végrehajtó egyházi főhatóságok kénytelenek visszautasítani, végrehajtását megtagadni!

De nem cselekedhettek másképp. És a Brassói Lapoknak, mely az első pillanattól azt hirdette, hogy a rendelet ellen fel kell venni a harcot, s dokumentálni kell, hogy az erőszak és törvénytelenység rendszerének egyszer, s mikor inkább, mint a magyar iskolák

magyar nyelvének teljes elnémitása, ki-nullázása alkalmából, vétőt kell kiáltani, sajnálatos elégtétel ez az egyhangú, határozott és nagyjelentőségű állásfoglalás. Mi ép oly kevésbé örülünk annak, hogy itt ilyen elszánt harcot kell folytatni a tanítás szabadságáért, nekünk oly drága anyanyelvért és kultúráért, a törvények uralmáért és az emberiség örök jogaiért, mint magyar egyházaink előjárói. Mi is jobban szeretnénk, ha a kormányzat a a méltányosság és igazság, a törvényesség és humanizmus szellemében, a történeti tanulságok és a sorsközösség nagy és döntő érdekei alapján a ro-

mániai magyar nemzetet, a magyar nyelvet, a magyar iskolázást méltó megbecsülésben és támogatásban részesítené, s ha szenvedés és fájdalom, nyugtalanság és keserűség helyett megértés, méltányosság, bizalom és szeretet volna ösztályrésznünk.

A ránk kényszerített kulturharcot azonban most már, bár sajnálattal, hogy ki nem kerülhettük, törhetetlenül folytatni kell, amíg ez a rendszer, mely létünk ellen támadt, össze nem omlik.

Románia felvilágosodott és jogtisztelő népe mellettünk lesz ebben a küzdelemben.

Nem lesz az idén érettségi vizsga

Az erdélyi egyházak erélyes felirata

KOLOZSVAR, július 1. A közoktatásügyi miniszter által a legutóbb megletésszerűleg kiadott rendelet, amely elrendeli, hogy az abszolváló vizsgákat minden tantárgyból román nyelven kell megtartani, jogos és méltó felháborodást váltott ki az erdélyi magyarságban. A Brassói Lapok közvetlenül a rendelet megjelenése után erélyesen hallatta szavát a rendelet lehetetlen és végrehajthatatlan intézkedéseivel szemben, s most foglalkoztak a kérdéssel az erdélyi egyházak vezetői is, azon az értekezleten, amelyet ez ügyben tegnap este tartottak meg Kolozsvárott. Az értekezleten egyhangulag állapodtak meg abban, hogy a rendelet követeléseit veszélyeztetik az oktatás szabadságát, egyöntetűleg tiltakozni fognak ezen intézkedések ellen a közoktatásügyi miniszterrel.

s a rendelet végrehajtását megtagadva, az abszolváló vizsgálatok megtartását felfüggesztik.

A határozatot írásba foglalták, s azt a közoktatásügyi miniszter elé terjesztik. A miniszterhez küldendő átirat szövege a következő:

»Miniszter Ur!

Igazgató tanácsunk a lapokból megdöbbentéssel értesült, hogy Nagyméltóságod 58881—923. számú, velünk nem is közölt rendelete úgy intézkedik, hogy a felekezeti iskolák tanulói minden tantárgyból románul kötelesek vizsgázni.

Miniszter Ur! Igazgató tanácsunk megkísérelte a lehetetlent és megpróbálta végrehajtani a 10090—923 számú rendeletet, amely szerint a tanulóknak a román nyelv és irodalomból, történelemből, földrajzból és alkotmánytanból az állam nyelvén kell vizsgázniok. A rendelet szerint a vizsgálatokat román nyelven csak a románul előadott tantárgyakból tartottuk meg román nyelven. Ezzel ellentétben a most kiadott rendelet úgy intézkedik, hogy a vizsgákat minden tantárgyból román nyelven kell megtartani.

Ennek az intézkedésnek a pedagógiai lehetetlenségét nem szükséges részleteznünk, azonban hivatkozunk e tárgyban tett ígéreterre, a mely szerint nevezett tantárgyak tanításán túl több tantárgyból a román nyelven való előadás nem követelhető. A miniszter ur ígéretében bízva, igazgatótanácsunknak nincs módjában e rendelet végrehajtása mert, lehetetlenségre nem vállalkozik.

Ennélfogva pedig kérjük, méltó-

tassék a 10090—923. számú rendelet intézkedéseinek érvényt szerezni, hogy a tanulókat román nyelven csak a románul előadott tantárgyakból vizsgáztathassuk. Az igazgatótanács helyes eljárásának teljes tudatában az abszolváló vizsgáknak megtartását felfüggesztette, mindaddig, míg azok az 10090—923. rendelet értelmében megtarthatók nem lesznek.

Az igazgatótanács határozatához kommentári fűznünk nem kell: az minden tekintetben és minden irányban kielégítőleg fog hatni arra a közvéleményre, amelynek felháborodását a sérelmes miniszteri rendelet kihívta.

Pteancu utazása

Kolozsvárról jelentik: Dr. Pteancu Sándor közoktatásügyi vezérfelügyelő, akinek hazaérkezését hétfőre várták, értesítette a kolozsvári vezérfelügyelő-séget, hogy csak csütörtökön érkezik haza. Pteancu Bukarestben az abszolváló rendelet tárgyában Anghelescuval megbeszéléseket folytat, s amíg a tárgyalások végleges eredménnyel nem végződnek, addig a vezérfelügyelő a felekezeti középiskolákhoz nem küldi ki az abszolváló bizottságokat. Kovács Kálmán az unitárius egyháztanács titkára ugyancsak az abszolváló vizsgák ügyében utazott Bukarestbe.

Mussolini hatalma megtört

Uj kormányválság Olaszországban
A király a kiengesztelődés szelleméért

A Brassói Lapok eredeti távirata. —

RÓMA, július 1. Az olasz király ma ünnepélyes kihallgatáson fogadja a szenátus és a kamara tagjait s e kihallgatáson a parlamentnek a trónbeszédre adott válaszára vonatkozóan a következőket mondotta:

— A szenátus és a kamara üzenete beigazolja annak a szándéknak és lelkületnek egyöntetűségét, amellyel a két-kamara a részemről munkájukul kitűzött feladatot fogadta. Köszönetemet fejezem ki, hogy a szenátus és a kamara őszinte gondolatlalt és összhangzatos érzéssel meg fogják erősíteni a győzelem minden tényezőjét, amely a jövő biztosítéka. Most, amikor egy rettenetes bűn felkelti bennem, kormányomban, a kamarákban az undort, a kormányomat lemondásra készleti,

legsükségesebb, hogy a két kamara példáját adja bölcsességének és a kiengesztelődésnek. A két kamara a jövőben is bizonyára együtt fog működni a felelősség tudatával a közös törekvésekért.

A király a mai nap folyamán a kihallgatás után elfogadta Gentile Corbinó Carnazza miniszter lemondását, s egyben kinevezte közoktatásügyi miniszterre Caza szenátort, földművelés-ügyivé Nava szenátort, közmunka-ügyivé pedig Sarochi képviselőt. Az új miniszterek kedden délután teszik le az esküt.

Mussolini kényes helyzetben

A nagy olasz kormányátalakulás, amely most újból aktuálissá vált, Mussolini állását is fenyegeti. Mint egy Berlinen át érkezett római távirat jelenti, Mussolini személyét ez újabb kormányválság felette súlyosan és közvetlenül érinti. A miniszterelnököt az utolsó hetek eseményei végleg elkedvetlenítették, s politikai körök meggyőződése szerint Mussolininak előbb vagy utóbb távoznia kell helyéről. Mussolini helyzete felette kényes és akár a lemondást, akár a maradási választja mindkettő súlyos következményekkel fog járni reánczeve.

Ha marad, úgy akaratlanul is rab-szolgájává lesz saját pártjának, amely nek majd parancsolni nem tud, s amely feltétlenül járszalagján vezet. Ha lemond, úgy pártja hűtlen lesz hozzá, s mint számottevő politikus nem jöhet többé figyelembe. Mussolini helyzete nehéz, s politikai körökben feszülten várják, hogy melyik megoldásra szánja el magát a diktator, ki néhány héttel ezelőtt még oly hatalmas volt.

Ötvenhárom törvény egy ülés alatt!

A parlament elvégezte minden munkáját

Bukaresti tudósítók telefonjelentése. —

BUKAREST, jul 1. Ha a törvény távmegszavaztatására valaha valamilyen formában pályázatot fognak kiírni, úgy egészen biztosan a liberális kormány nyeri azt, még pedig döntő fölénnyel Edzett politikai rókák vagyunk mi már ahhoz, hogy kormányok bravuros stiklijain elszörnyűködünk, láttunk mi már precízios szavazógépeket működni különféle parlamentekben, de amit a liberális kormány az utolsó huszonnégy óra alatt képes volt véghez vinni, az előtt hódolattal kell megemelnünk kalapunkat: a világ összes parlamentjeinek szavazógépei együttvéve sem tudnának kifejteti oly minuciózus pontosságot, mint a liberális masina: a román kamara szombati ülésen összesen ötvenhárom törvényjavaslatot szavazott meg Természetes, hogy a törvényjavaslatoknak ezt a tömkelegét nem lehet normális módon letárgyalni és megszavazni, mert erre fizikai idő nincs, még ha a kamara külön-külön reggeli, délelőtti, ebédutáni, alkonyati, éjféli, éjféltutáni, hajnali kivilágos ki-virradti üléseket tart is. Így kitalálták a szavazásnak az új módját is: amint a Neamul Romanesc megállapítja, a szavazás bélyegezés útján történt. A törvényjavaslat hivatalos szövege alá illetékesek, vagy ille-

A lej Zürichben

nyitáskor 2.37 és fél

történelmek egy erre a célra külön készített bélyegzőt ütnek, néhányan aláírják, miáltal a törvény megszavazottnak tekinthető. A szavazatok számát pedig önkényesen állapítják meg.

Ha a Neamul Romanesc értesülése igaz, vége legyen minden tréfának. Ha Romániában a törvényalkotás így történne, ne csodálkozzunk, hogy a törvénytisztelő szellem ez országban gyenge lábon áll, és a törvényesség csak írott malaszt, amely csak arra jó, hogy kormánytagoknak és liberális korifeusoknak a szegény, jámbor nép előtt legyen mit hangoztatniuk. Legyen mit hangoztatniuk, olyasmit, amit maguk sem vesznek komolyan soha. Tudja vajjon az a liberális mameluk, hogy mit szavazott meg? Tudja vajjon, hogy nem az ő halálos ítélete van abban a törvényben? Nem tudja, de tudja azt, hogy egyik holló nem vájja ki a másikat a szemét, s ezen épül fel az egész liberális rendszer. A liberális kormány — úgy látszik — tisztában van azzal, hogy napjai meg vannak számlálva, különben elképzelhetetlen volna az a nagy sietség, amellyel Bratianuék be akarják fejezni, tető alá akarják hozni azt a programot, amelyet — mint azt Bratianu Jónel maga is hangoztatta — távozása előtt az országra akar kényszeríteni. Nos, igaz van, a liberális gép jól működött.

A parlament ülészakának négy nappal való meghosszabbítását határozta el a tegnapi minisztertanács. S mint utólag kiderült, erre nincs is szükség. A bélyegzős szavazás bevált. A képviselő urak mehetnek pihenni bélyegzős babáira.

Román lapszemle

Az Universul és az Auróra vitája, amely itt-ott már dühongássá fajul, kezd a neveltségességbe fulladni. Ime az Aurórának mai számában az Universul ellen intézett sorai:

Cair George gyilkosainak letartóztatása arról győzött meg bennünket, hogy az Universul nemcsak az álláskereső dajkák kedvenc olvasmánya, de hivatalos lapja a bukaresti betörőknek is. Az Universul ugyanis a gyilkosok letartóztatásáról szóló riportjában, Munteanu letartóztatásáról írván, megemlíti, hogy amikor a rendőrség a gyilkost megtalálta, éppen az Universul olvasta. Gratulálunk — mondja az Auróra — Steliu Popescunak ezért a gyönyörű sikerért. És különösen gratulálunk azért az őszinteségért, amellyel ezt a sikert saját lapjában beismerte, s amelyből kétségtelenül kitűnik, hogy az Universul a gyilkosok és az utonállók hivatalos lapjává lépett elő.

De a vita még folyik más irányban is. Stelian Popescu az Universul hasábjain kijelenti, hogy az Aurórának megjelent támadások nem érintik az ő személyét, s így azokra nem is tartja érdemesnek válaszolni, míg az Auróra az Universul egyik számában, facsimileben közölte, s Steréne vonatkozó magyar belügyminiszeri rendeleteit hamisnak bélyegzi, s egyenesen Stelian Popescu személyét vádolja meg a hamisítással azt írván, hogy ily hamisítás nem is csodálható olyan embertől, aki egy gazdag özvegy segítségével került egy nagy lap élére.

Miből vizsgáznak a tanárok?

A Brassói Lapok tudósítójától.

BRASSÓ, júl. 1. Olvasóink előtt ismertettük a közoktatásügyi minisztérium hírhedt 100090—923. sz. rendeletét, melylyel a többiek között elrendelte, hogy a felekezeti tanároknak ez év aug. 15. és szept. 15. között a román nyelvből és irodalomból vizsgálatot kell tenniük, a szaktanároknak pedig a román földrajzból, történelemből és alkotmánytanból is. E rendeletében a miniszter a 30 évnél több szolgálati időt betöltött és a 60 éves életkoron túl levő tanárokat felmentette a vizsgálati kötelezettség alól. E rendeletét rövid idővel ezelőtt s így néhány héttel a vizsgálat előtt odamódosította, hogy — miként jelentettük

a vizsgálati kötelezettséget valamennyi tanárra kiterjesztette s a román földrajzból, történelemből és alkotmánytanból való vizsgázást minden tanárra nézve kötelezővé tette.

A kisebbségi felekezeti iskolák főtámaszai e sérelmes és emberietlen rendelet hatálytalanságát érdekében intervenáltak a közoktatásügyi miniszternél, mert hiszen a vizsgálat előtt néhány héttel a tanárokat rótt óriási teherbőltet — amire nem voltak elkészülve — az amugy is agyoncsigázott tanárok nem tudtak volna megbirkózni.

Mint bukaresti jelentések közlik. Angelescu miniszter honorálta az egyházi főtámaszok jogosult intervencióját s legutóbb kiadott rendeletének hatálytalanságával visszaállította eredeti rendeletének érvényét s e szerint a román nyelvből és irodalomból fognak vizsgát tenni, s a földrajzból, történelemből és alkotmánytan-

ból csak az ezekben a szakokban működő tanárok vizsgáznak. A vizsgálat alól mentesítettnek a 30 éves szolgálatú és legalább 60 éves életkorral bíró tanárok.

Mint értesülünk, a kisebbségi szász iskolák e rendelkezést már írásban is megkapták, a magyar felekezeti iskolák főtámaszai azonban még nem. Ez az eljárás is eklatáns példája a kormány eljárásának, mely az állampolgári jogokat speciális érdekek szerint osztogatja s az állampolgárok ügyeit sohasem intézi a teljes egyenjogúság elvei szerint.

Az elemi iskolai tanárok vizsgálatára kiadott őszi rendelet változatlan marad, s a vizsgálatok az ott adott utasítások keretei között tartatnak meg.

Radics a forradalom módszereit és vívmányait tanulmányozza

Fegyverrel készül Horvátország függetlenségének kivívására

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

MOSZKVA, július 1. Az orosz szovjet-kormány hivatalos lapjának, az Izvesztia egyik munkatársa, Sandonarszki a napokban beható beszélgetést folytatott Radicsal, a horvát köztársaság parasztpárt vezérével, aki tudvalevőleg ezidőszakra Moszkvában tartózkodik, s onnan intézi politikai akcióját. Szandonarszky a beszélgetés közben támadt benyomásairól beszámol az Izvesztia hasábjain, s a következőket írja:

A horvát republikánus parasztpárt vezérének, Radics Stefkának moszkvai tartózkodása csak erősíteni fogja azt a mozgalmat, amelynek élén áll. A horvát parasztmozgalom kiszélesítése, amely telve van forradalmi jelleggel és a fegyver tudatával, Radicsot nemcsak a Balkán, hanem az egész európai politika jelentős tényezőjévé teszi. Mi a Radics vezetése alatt álló parasztpárt programja? Annak nacionalista része abban áll, hogy

a párt Horvátországnak Jugoszláviához történő erőszakos csatolását nem ismeri el,

s követeli egyúttal a négymilliónyi horvát számára a politikai és nemzeti függetlenséget.

A horvát államszervezet tisztán közársasági lehet és pedig nem az ugyene-

zett demokratikus köztársaság vívmányai alapján, hanem kizárólag az orosz tanácsköztársaság mintájára. E tekintetben Radics mindenre el van szánva, s amellett, hogy pacifista elvei vannak, erős elhatározása, hogy

a majdan diadalmaskodó horvát forradalmat fegyverrel fogja megvédeni.

Másszóval: pacifista, de nem Tolsztoj ideológiája alapján s a legjobban tené, ha mindjárt éles és kéllehetetlen harcot hirdetne a militarizmus ellen. A horvát párt programja teljesen megegyezik az orosz novemberi forradalom programjával, s ezt erősíti az a százharmenezer paraszt, a kik mint osztrák-magyar hadifoglyok tértek vissza hazájukba Szovjetországból, s látták a novemberi forradalom vívmányait.

Összel legkésőbb azonban télen feltétlenül megoldódik a horvát kérdés.

Radics soha jobbkor nem jöhetett volna Moszkvába, mint éppen most, hogy itt tanulmányozza a forradalom módszereit és vívmányait. Itt tanulhatja majd meg, hogy nemcsak a saját hazájának, hanem az egész világ proletáriátusával kell keresnie az összeköttetést.

A tíz év előtti izgalmas napok

A Brassói Lapok munkatársától.

BRASSÓ, július 1. Junius 28-án eldőrdült Princip Gavriló kezében a Browning-pisztoly, amelyet Tankovic őrnagy adott át az összeesküvőknek, hogy Ferenc Ferdinándot és nejét meggyilkolják. Junius 28-ától július 28-ig rettentő izgalomban és bizonytalanságban élt a volt monarchia népe, mert akkor még elképzelni sem tudtuk, hogy mi az a világháború és elképzelni sem mertük, hogy a szerajevói merénylet következtében az egész világ láng-borbuljon. Akkor még csak annyit tudtunk, hogy a háberu kivétel nélkül mindenkiére rosszat jelent, a fronton is, a hinterlandban is. Egy hónapi izgalom, háborútól való félelem és végül háborus lelkesedés után érkezünk el a világomlás küszöbéhez, amelyhez hasonló soha többet ne adjon a sors. Ez az egy hónap telve volt világtörténelmi érdekességgel eseményekkel, amelyeket a tízéves fordulón röviden összefoglalva, megkíséreltünk összegyűjteni. Ime a világtörténelmi napok eseményei:

Július 1-én kihirdették a statáriumot egész Boszniában és Hercegovinában.

2-án szerbellenes zavargások voltak Bécsben, amelyek az egész országot izgalomba hozták.

3-án Ferenc Ferdinánd kir. herceg és feleségének temetése. — A szász központi bizottság Nagyszebenben állást foglalt a közigazgatási reform ügyében.

4. Királyi kézirat Tisza István miniszterelnökhöz a szerajevói merényletről. — A budapesti törvényszék Hodsa Milán volt orsz. gyűl. képviselői királysértésért egy havi fogságra és 400 kor. pénzbüntetésre ítélte.

6. A király levelet intézett a merénylet

di kövele átnyújtotta Pasics miniszterelnök helyettesének a monarchia demarsát.

24. Az orosz hivatalos lap kijelenti, hogy Szerbia és a monarchia konfliktusa nem maradhat indifferens Oroszországra.

25. Szerbia nem adott kielégítő választ ultimátumunkra. Ciesl báró a követség tagjaival haladéktalanul elutazott Belgrádból. — A hadsereg és a népfölkelés részben való mozgósítását elrendelték. — Putnik szerb vezérkari főnököt a Kelenföldön a pályaudvaron letartóztatták. — Orosz távirat mozgósításra hívta fel Szerbiát.

26. Putnik vajdát szabadonbocsátották. — A bécsi szerb követnek elküldték utlevelét. — Publikálták a háború esetére szóló kivételes intézkedéseket.

27. A magyar kormány proklamációt intézett a nemzetekhez. — Háborus készülődés. Elindultak a katonavonatok. — Nagy tüntetés volt Budapesten Tisza István, a munkapárt és a háború mellett. — Vilmos császár hazaérkezett Berlinbe. — Megtörtént az első összetűzés Temeskubinnál.

28. Az osztrák-magyar hadüzenet Szerbiának. Megjelenik a mozgósítási parancs...

... és ezzel visszavonhatatlanul elindult a Monarchia és erejében, hatalmukban bizakodó nemzetei a végpusztulás felé.

Rövid hírek mindenfelől

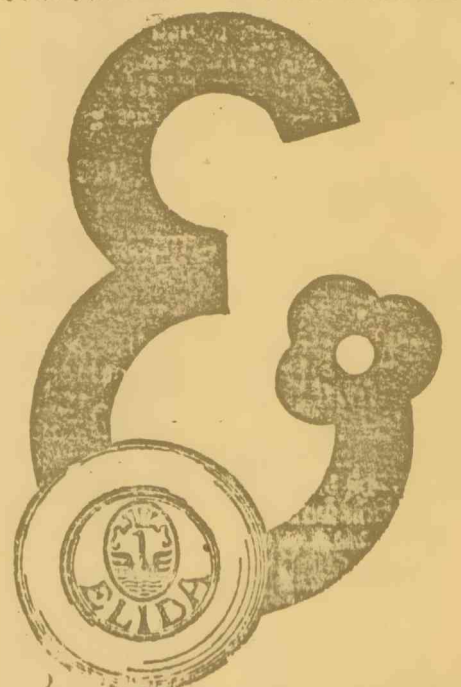
ATHEN, Az alban forradalmi hadsereg főparancsnokát, Tromarát, a volt miniszterelnök hívei meggyilkolták.

ZAGRAB, A szerajevói gyilkosság évfordulóján a délszláv fasiszták ünnepet ültek Ferenc Ferdinánd merényleti emlékére s azoknak sirját megkoszorúzták. Megjelentek az ünnepségen Hodzoizs-tábornok-kormányának képviselői, valamint a cseh szociálegyesületek küldöttségei.

NEWYORK, A demokráta konvent leszávalta a választási szöveget, amelyben kívánatosnak tartják, hogy az Unió csatlakozzék a népszövetséghez.

Jorga Miklós Marosvásárhelyen

MAROSVÁSÁRHELY, július 1. Jorga Miklós a nemzeti párt vezére nagy agitációs körútjában Erdélybe érkezett. Célja a helyi szervek megalakítása és kiegészítése, valamint az erdélyi politikai világgal a kapcsolat közösgének a megeremítése. A néppárt programját Erdély politikai földjébe akarja gyökereztetni. Marosvásárhelyt tegnap tartotta meg azt a népgyűlést, amelyen megalakították a helyi szervezetet. A népgyűlésen Bodrossi László volt királyi ügyész elnököl, akit a helyiszervezet is megválasztott elnöknek, tiltákra lett Jakoban Konstantin volt kapitány.



RDŐSZAPPAN
villóshaj

Mozgósínházak figyelmébe!
Filmujdonságok!

RAJONFILM ARAB
STRADA ȘAGUNA 82-84.

Roswolszki szeretője, Tristan és Izolda, Fenevad, A korsikai bosszu, Köő Szirén.
Elsőrendű műveket! Szabályos cenzúráppal!

Végleg meghiusultak a fúziós tárgyalások

A Brassói Lapok bukaresti tudósítójától.

BUKAREST, július 1. Hiábavaló erőlködés ma már az, amit egyes tülbuzgó ellenzéki politikusok visznek végre a fúzió körül. A fúzióknak végleg befejezett, s minden próbálkozás már csak felesleges erőpazarlás. A sok herce-hurca után ma már olyan színezete van ennek a fúziós kavarnak, mintha egyik fél sem akarná komolyan az együttműködést, s az egyik fél már valamennyire hajlandó a másik követeléseit elfogadni, akkor az a bizonyos másik újabb követelésekkel lép fel, amely újból kátyuba vezet a fúziós tanácskozások szekerét.

Igy legújabbban a parasztpárt lépett fel ma újabb követelésekkel. A fúzió lényeges feltételeként szabta meg, hogy mindazok a párttagok, akik a fúziós tárgyalások miatt kiléptek a pártból, soha többé oda vissza ne térhessenek, mert — mondja a követelés — ha ez a feltétel nem teljesül, soha sem lesz béke és nyugalom a fúzió-nál pártban.

A dolgok ilyen állása semmiesetre sem biztató a fúzió létrejöttére nézve, s egyébként is a tanácskozások tökéletesen elposványosodtak, úgy, hogy most már szó sem lehet komoly fúzióról.

Bukarestben a kedden délután megjelent lapok egyébként legújabb hírként közlik, hogy a fúziós tárgyalások végkép meghiusultak, s szó sem lehet egyelőre azok újabb felvételéről.

Aradon megint elkobozták a Brassói Lapokat

BRASSÓ, július 1. Az aradi hatóságok különös előszeretettel foglalkoznak a Brassói Lapokkal. Annyira kedvelik lapunkat, hogy egész tömegét maguknak kívánják és még a magánolvasók részére küldött példányokat is maguknak foglalják le. Minket meg hat az aradi hatóságoknak ez a nagy szimpátiája és érdeklődése, de valahogy a sajtószabadság, melyet Románia alkotmánya proklamált, erőlyesen tiltakozik ellene. Azt mondja, hogy újságot mely a gondolatot szabadon kifejezheti, terjesztésében sem szabad megakadályozni. Ha ez minden ok nélkül szabad volna, akkor az alkotmányban előírt sajtószabadság teljesen illuzórius volna, akkor maga a törvény, az alkotmány is csak közönséges papírrá devalválódnék.

De az aradi hatóságoknak, úgy lát szik, ép a papírra van szükségük, mert következetesen a Brassói Lapok vasárnapi számaikat kobozzák el, mert az jelenik meg a legnagyobb terjedelemben.

Ebben a legújabb vasárnapi számban, de a szombatiban, még a hétfőiben, meg a keddeiben, meg egyikeben sincs semmi olyan írás, mely a legkisebb okul is szolgálhatna arra, hogy a hatóság a Brassói Lapokat elkobozza és ezáltal a sajtószabadság nagy elvét és jogát megsértse.

Kérjük az aradi hatóságokat, ne tanúsítsanak olyan különös rokonszenvet és érdeklődést lapunk iránt, s engedjenek át néhány példányt a Brassói Lapok olvasóinak is.

A keresztyén világszervezet képviselői Marosvásárhelyen

Marosvásárhelyről jelentik: V. Szilveszter, a keresztyén világszervezet elnöke és dr. Charles Scheffer titkár tegnap Marosvásárhelyre érkeztek, hogy az ottani református intézményeket és a reformátusok helyzetét tanulmányozzák. A vendégeket Nagy Károly református püspök fogadta. A református kollegium nagytermében volt a diszebed, amelyen a város magyar társadalmának vezető emberei vettek részt. Ebből után az egyik kiküldött kiutazott Fedd községbe, hogy ott a helyszínen meggyőződést nyerjen arról erőszakos kisajátításról, a melynek következtében az ottani református papjainak az állam, illetve a csendőrség

tulajdonába került. Délutáni konferenciát tartottak a kollegium aulájában, ahol egyházi és iskolai ügyeket tárgyaltak. A város illusztris vendégei este Kolozsvárra utaztak. Innen legelső útjuk Zilahra vezet.

Kolozsvárról jelentik: Hurnp angol unitárius lelkész, az erdélyi protestánsok vendége ma az unitárius templomban beszédet tartott. Az egyházi vezért Ferenc Jó-

zsef unitárius püspök angol nyelven üdvözölte.

A református templomban Bech amerikai lelkész végighallgatta az istentiszteletet. Délután a külföldi vendégek elutaztak Kolozsvárról. Hurne a vidéki unitárius egyházaközségek látogatására indult, hogy személyesen meggyőződjék azok egyházi és kulturális helyzetéről.

Barátságos, de tartózkodó a német válaszigjegyzék

A franciák félnek a német tornász diákoktól

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

PARIS, július 1. A válasz jegyzék amelyet a német kormány adott a szövetségeseknek a katonai ellenőrzés kérdésében hozzáküldött jegyzékére, ma megérkezett Párisba. A jegyzék felette barátságos hangú, s Németországnak teljes jószándékát bizonyítja. De bizonyítja egyúttal azt is, hogy a jószándék csak addig érvényes, amíg ugyanez a jóindulat nyilvánul meg a szövetségesek részéről. Németország éber figyelmével és nem ül fel a szép szövegeknek, amelyeket a szövetséges miniszterelnökök lépten-nyomon hangoztatnak. Sem Macdonald, sem Herriot nem adták még kézzel fogható bizonyítékot annak, hogy ez a sokat hangoztatott jóindulat tényleg él bennük ellenkezőleg, a francia kormány tagjainak a legutóbbi napokban tett nyilatkozatai arra mutatnak, hogy a nagy ígérgetésből, a mit a francia kormányemberek a választások előtt hangoztattak, jóformán a felét sem szándékoznak megtartani. Németország udvarias és jóhiszemű, de az óvatosságra szüksége van, mert a német politika ügyességétől függ most Európa nyugatának jövőbeli sorsa.

A válaszigjegyzék

A válaszigjegyzéket Hoesch ügyvivő nyújtotta át a francia követnek. A jegyzék mindenekelőtt ismerteti a német nép hangulatát, s visszautasítja még azt a gondolatot is, hogy Németország bármiképpen is képes volna Európában fegyveres konfliktust előidézni. Leszögezi, hogy Németország ragaszkodik korábbi jegyzékeiben kifejtett jogos álláspontjához, s éppen ezért

a gyakorlati következtetéseket az egész politikai helyzetben beállott változásokból még nem vonja le.

Leszögezi továbbá azt, hogy ha a katonai felülvizsgálat a katonai ellenőrzés lezárását és a versaillesi békeszerződés 213. cikkelyében írt eljárásra való áttérést jelenti, a kormány

Botrányval záródott a cseh kamara tavaszi ülészaka

PRAGA, július 1. A cseh kamara képviselői a nyári vakáció előtti utolsó ülésen pártját ritkító botrányt rendeztek. Schollich dr. német képviselő immunitásának kérdését tárgyalták, s a vita során maga Schollich is felszólalt, s beszédében a következő kijelentést tette:

— Ha a kormány mindenképpen el akarja kobozni a német erdőbirtokokat, úgy ezek a német erdők láng és füst martalékává lesznek. Majd kijelentette, hogy vállalja a teljes felelősséget a következő nagy nyilvánosság előtt tett kijelentésért:

— Ha újból háború törne ki Németországgal, úgy mi németek nem fogjuk megismételni azt az oktalanságot, amelyet 1866-ban követünk el, s nem fogunk német testvéreinkre löni.

E kijelentésre óriási felháborodás, s ennek nyomán példátlan vihar tört ki. A mely forrongásba hozta az egész cseh jobb oldalt, Schollich az elnök intései és szövegvonása ellenére tovább beszélt, mire az elnök őt ülésre kizárta a kamarából. Schollich még mindig a szónoki emelvényen áll, és beszél, mire az elnök a parlament őrseit hívta segítségül, az őrség a cseh képviselők tombolása közepette kivezette a német képviselőt a parlamentből.

A vihar még csak ezután kezdett javában tombolni, s attól lehetett tartani, hogy a cseh és a német képviselők ökökkel támadnak majd egymásra. Erre azonban nem

beleegyeznek az általános felülvizsgálatba. Kiköti azonban, hogy ez a felülvizsgálat a megbecsülés és a bizalom teljes együttműködés szellemében történjék meg, ami nélkül lehetetlen az igazi megértés megteremtése.

A felülvizsgálat végső határidejéül december harmincadikát kéri.

Megállapítja ezután, hogy a német kormány teljes megértéssel viseltetik ama kívánsággal szemben, hogy a nem zetközi helyzetet ne tegye súlyosabbá, amikor most a szakértői tervezet gyors végrehajtására kilátása van. Reméli a kormány, hogy módot talál a jóvátétel végleges szabályozására és az igazi béke alapjainak megteremtésére.

A jegyzék foglalkozik még bizonyos szervezetek fokozódó tevékenységével s visszautasítja azt a téves fel fogást, hogy az ifjúság testi nevelésére alakult szervezetek miatt Európában újabb fegyveres konfliktustól kellene tartani. Minden nemzet törekszik egészséges ifjúság nevelésére, s nem helyes, hogy a sportegyesületeket németek Németország katonai készülődésével hozzák összefüggésbe.

A németiség visszautasítja a háboru gondolatát is,

s tudja azt, hogy a titkos fegyverkezés haszontalan, veszedelmes és elvetendő.

Bernsdorff nyilatkozata a szakértői jelentésről

Bernstorff gróf, a német demokraták vezére nyilatkozott az Excelsior munkatársa előtt s kijelentette, hogy Németország el van tökéltve arra, hogy eleget tesz a szakértői jelentés kívánalmának, de a békeszerződésen tulmenő megszállások ébrentartják Németországban az ingerültséget annak ellenére, hogy Herriot általános tiszteletnek örvendő. Németországnak — mondotta — szüksége van a karhatalomra, hogy a baloldali szélső elemeket megfékezhesse.

került a sor. A kamara Schollich kizárását a német és szlovák képviselők hangos pfujkiáltásai mellett tudomásul vette. Ezzel aztán a képviselő urak, mint akik jól fejezték be munkájukat, nyári vakációra mentek.

Nem siettünk

(Válasz a Haladásnak)

BRASSÓ, július 1. Balás Ernő szenátor Haladás című lapjában azt írja, hogy a Brassói Lapok sietett, mikor szenátusi beszéde miatt, azon okból, hogy a magyar nyelv jogát nem védte meg és helyette az esperantot ajánlta a kormány figyelmébe, megtámadta. Az ugyanis, aminek alapján magatartását elítéltük, szerinte beszédének csak az első része volt, s a második részét még nem ismertük.

Nos, most már ismerjük a második részt is, az egész beszédet. Hát nem siettünk, csöppet sem siettünk. Csak megéreztük, előreláttuk, hogy ebben sincs semmi olyan, ami Balás Ernőt fölmenthetné ama vád alól, hogy a magyar nyelv ügyét a szenátusban magyar emberhez, magyar lélekhez, magyar kötelességhez méltóan nem védte meg. Sőt ha az első részt sem olvastuk volna, akkor is, sietés és elsietés nélkül ítélhettük volna meg és el, mert tudunk lenetelt, hogy ő csak olyan beszédet mondhat, amivel még a tyukszemére sem szabad lépnie a liberális kormányt. Miután valmit még langymeleg, limonádé san émelvítő hangon molyog (a második

részben), hogy a román nyelv intenzív tanítása mellett az alsófokú iskolában csak az anyanyelven való tanítás vezet a cél megközelítéséhez, beszédére, valamint egész politikai állására és a kormányhoz való viszonyára rányomja ezt az annyira jellemző és eltörölhetetlen bélyeget:

— A szóbanforgó törvénytervezetet általánosságban elfogadom.

Szóval Balás Ernő szenátor sietett elfogadni azt a törvénytervezetet, mely a romániai magyarság és a békeszerződés egyik legnagyobb sérelme, s amely ellen a szok és a magyarság igazi képviselői, s a magyar egyházak tiltakoztak....

Nem, Balás szenátor ur, a Brassói Lapok nem sietett....

HIREK

Tűz a fővárosban

Vizhiány nehezíti az oltást

-- Bukaresti tudósítónk telefonjelentése. --

BUKAREST, július 1. Ma délelőtt fél tizenkét órakor tűz ütött ki a Calea Rahovei levő Fabrica Traian fatelepén, amely Sami Rosen tulajdona. A tűz rohamos gyorsasággal terjedt, úgy, hogy délutánra az égő gyár környékén álló házak is lángbaborultak.

A tűz a fatelep parkettraktárában keletkezett, s néhány perc alatt a telep többi része is lángokban állt.

A tűzoltóság óriási apparátussal azonnal kivonult a tűzhöz, hathatós munkát azonban nem végezhetett, mert vizet sehol sem kapott.

Délután két órakor már lángokban álltak a Saul Vein Georget, Mihail Tatulesscu, El. Mainulescu, Dem. Tanasescu, Marin Radulescu és Demeter Stefanara házai is. A tűz a többi környéket is veszélyezteteti, úgy, hogy a kivonult katonaság igen sok házból kitelepítette a lakókat.

A tűz által okozott kárt megállapítani még eddig nem tudták, hozzávetőleges számítások szerint azonban már eddig meghaladja a 15—20 millió lejt.

A tűz szakadatlanul tart, oltásra gondolni sem lehet.

Délután öt órakor újabb tüzet jelentenek Bukarestből. — Az obori pályaudvar mellett kigyulladt a Voina-féle fémárugyár, s a lángoktól tüzet fogott a szomszédos fűrésztelep is, valamint az obori pályaudvar raktárepületei. E percben a pályaudva többi épületeit és a szomszédos házakat is veszély fenyegeti.

Istenítélet mindenfelé

Rombadótt színház, százhatsvan halott. — Leégett szivattyutelep. Elszűlt hajók.

— A Brassói Lapok eredeti távirata. —

Londonból jelentik: Rettenő forgószél pusztított az Unió keleti részén. A Chicagótól keletre s az Erie tó déli partján keletkezett tornádó kilencven kilométer széles sávban irtózatot nyomot a magy után. A házfedeleket pelyheként felkapta, automobiloikat s egyéb járműveket a levegőben megforgatta, azután földhöz verve szilánkokká törte szét. Az Erie-tavon több gőzhajót súlyosított el. A tornádó este kezdte meg dühöngését. Sunduskyben tűz ütött ki, amely eloltani nem lehetett, mert a szivattyú telep is porrá égett. A villamostelep szétrombolása miatt az egész város teljes sötétségben volt. A vasúti táviró használhatatlan. Omana államban több várost ellepett az árvíz. Cle-

Szivattyuk és alkatrészek

Gaiwe swerke, Wien, gyártmányában

KAMARY & MEDER cégnél
BRASSÓ - TIMISOARA.

Első Aradi Tükörgyár

Sr. Colonel Paulian No. 4. — Viltanyerőre berendezett tükör és üvegesiszolda. Készít minden a szakmába vágó legmodernebb csiszoló és gravier munkákat megadott rajz szerint.

TUDOMÁNY, IRODALOM, MŰVÉSZET

— (Opera Palesztinában.) Uzsicskin mérnök, a zsidó nemzeti alap elnöke, a cionizmus egyik vezéralakja jelenleg Bécsben tartózkodik és érdekes információkat adott Palesztina kulturális intézményeiről. Az új országban — melynek alapköveit két évtized előtt rakták le, — modern olasz stagione-rendszerű opera működik, amely Jeruzsálemben, Haifában, és Tell-Avivban tart felváltva előadásokat. A kitűnő együttes Gilgalovnak, a volt orosz császári opera karnagyának vezetésével áll. Az opera műsora ugyanaz, mint a nagy európai operaházaké. A leggyakrabban játszott művek Faust, Traviata és a Bajazzo. A szövegeket héberül beszélő orosz cionisták fordították le a biblia nyelvére. A legközelebbi ujdonság Rubinstein «Makab» c. operája lesz. Az állandó drámai színház most épül Jeruzsálemben. Ez csak az év egy részében fog Jeruzsálemben játszani, az év többi részében pedig zsidó koloniákban fog vendégszerépelni. Jövő évben nyílik meg az első héber egyetem, melyen a híres Bergson is fog előadásokat tartani.

SPORT

Az olimpiai törvívóverseny

Az olaszokat partos viaskodás elől a győzelemtől

Magyarország, mely a döntőben Belgiummal került össze, 9:7 arányú vereséget szenvedett. A mérkőzés folyamán a következő asszók voltak: Montigny—Lichtenecker 5:2, Montigny—Posta 5:2, Vandemmer—Posta 5:3, Vandemmer—Tersztjanszky 5:3, Berty—Vandemmer 5:1, Berty—Rocker 5:4, Berty—Baurin 5:1, Tersztjanszky—Rocker 5:4, Tersztjanszky—Montigny 5:2, Lichtenecker—Beaurain 5:0, Posta—Beaurain 5:3, Rocker—Posta 5:3, Rocker—Lichtenecker 5:0, Beaurain—Tersztjanszky 5:2, Franciaország—Magyarországot a döntőben 11:2 arányban győzte le.

A törvívóverseny döntőjében Franciaország 5:1 arányban győzte le az olaszokat. Az olaszok az ötödik fordulónál találkoznak és az argentinai bírót partoskodással vádolva bevonulnak a küzdőtérre. A zsűri a tiltakozásukat nem vette tudomásul, holott az eddigi forma szerint a pontozásban megnyilvánuló erőkülönbségről szó sem lehet.

Ez azonban még nem jelenti a világbajnokságot a franciáknak, mert a döntőben három-három csapat mérkőzik egymással és ennek a két körnek a győztesei küzdenek az olimpiai bajnoki címért.

Az olimpiai céllövőverseny

A merika első öt helyezettje a céllövőversenyben

Az olimpiai céllövőversenyben 100 méterre mozgó szarvasra Amerika lett a győztes. Az elérhető legmagasabb pontszám 50 volt. Amerika 40 ponttal lett első, második Mac Wothpreod angol 39 ponttal, harmadik a cseh és a norvég egyformán 39 ponttal, negyedik Rutzberg norvég 39 ponttal, ötödik Luitulla finn 37 ponttal, ezek után jött Velez magyar 35 ponttal. Nemzetek szerinti osztályozásban első Amerika 10, második Anglia 5, harmadik svéd 4, negyedik Norvégia 4, ötödik Finnország 2 ponttal.

(x) Franciaország az olimpiai törvívóverseny győztese. Párisból táviratozzák: A francia sajtó a legnagyobb elragadtatással ír a magyar vívók szép és sikeres vívásáról az eredményt meglepetésnek tartják. A végleges eredmény ez: Első Franciaország, miután Belgiumot 13:3 arányban legyőzte. Második Belgium, harmadik Magyarország, negyedik Olaszország.

(x) Az olimpiai céllövő csapatversenyek. A céllövő csapatversenyek befejeződtek. Első Amerika 646 ponttal, második Haiti 646 ponttal, harmadik Franciaország 644 ponttal, negyedik Svájc 633 ponttal.

(x) Osborne megsebesült. Osborne, az amerikai kiváló atléta, ki a dekalion verseny első favoritja volt, trainingen súlyos megsebesült, úgy, hogy kórházba kellett szállítani.

(x) Motorbicikl verseny. Az országos motorklub rendezésében lezajló motorbicikl verseny résztvevői ma délelőtti alkalattal Brassón, a 417 kilométeres utvonalon negyedik állomásán. Legelőször Wa-

ckernell jutott be 8 számú C kategóriájú, Harley-Davidson gépen 9 óra 44 perckor. Utána Bediteanu, a tavalyi győztes ugyanolyan gépen. Egész a régi határig vezetett, itt azonban gépével együtt felbukott a második helyre került Harmadik M. Morariu 1 sz. A kategóriájú Douglas gépen, negyedik C. Sadeanu 12 sz. B kategóriájú Harley Davidson gépen, ötödik Ghiulai 6 sz. A kat. B. S. A. gépen, hatodik Mihailescu 5. sz. A kat. BSA gépen, hetedik Macarescu 4 sz. A kat. BSA gépen, nyolcadik Jacobs n 7 sz. A kat. BSA gépen, kilencedik Popescu 1 óra 46 perckor 10 sz. C. kat. Clino gépen. A gépek benzín és olaj felvétele után folytatták útjukat Bukarest felé.

(x) Megjelent az FSSR. új labdarúgó-szabályzata, magyar nyelven. — Kapható a Brassói Lapok kiadóhatalmában és minden könyvkereskedésben. Ára 20 lej.

KÖZGAZDASÁG

Csak kis részben rendezik az állam szállítási tartozásait

A Brassói Lapok tudósítójától.

BRASSÓ, júl. 1. Közöltük, hogy a kormány ígérete szerint az ipari vállalatoknál fennálló mintegy négy milliárd lej függő adósságokat a petroleumpari termékek értékesítéséből befolyó jövedelmekből kívánta törleszteni. Az erre vonatkozó törvényjavaslat most került a kamara elé s minthetnek alább következő ismertetéséből kitűnik, a pénzügyi kormányzat — hiszen eddigi szűkkeblű irányzatához — ez alkalommal is igen mostoha elbánásban ohajlja részesíteni azokat a vállalatokat, melyek az állami megrendelések teljesítésével az országnak saját kárukra hitelt nyújtanak.

Hár e vállalatok működése a mostani pénzkrisis idején ép az államnak előlegezett hitelnyújtások következtében a jelenlegi tőkeelvonásokkal igen megnehezített úgy, hogy több vállalat éppen e miatt kénytelen volt üzemét beszüntetni, vagy korlátozni, a kormány az eredeti hiralástól eltérően most sem igyekszik teljes egészében honorálni a vállalt kötelezettségeket, mert a négy milliárdnyi adóssággal szemben mindössze a fehérpetroleumtermékek értékesítéséből már befolyt és befolyó másfélmilliárd összegnek egy részét szándékszik az adósságok törlesztésére fordítani.

Hogy e függő gazdasági problémának józan és sürgős megoldása a gazdasági megkönnyebbülés és a termelés fokozása szempontjából ép a mai viszonyok között mennyire fontos, s mily üdítőleg hatna a mostani sivar helyzetben, azt több esetben kifejeztük. A gazdasági tényezők szoros kapcsolatánál fogva a kötelezettségek teljesítésének általános és sok téren érezhető előnye nyilvánvalóak. Nem maradhatnak el azonban az erkölcsi hatások sem, mert a megrendült bizalomnak visszaállítása a konszolidálódási törekvésekben elmaradhatatlan tényező.

Ugy látszik azonban, hogy a pénzügyi kormányzat e tényével is a céltudatos gazdasági koncepció hiányát akarja bebizonyítani, mert e kérdésben is a kapcsolódás jellemzi munkáját.

A Banca Nationalával megkötött s most törvénybe foglalt egyezmény a következő pontokat foglalja magában:

A Banca Nationala az államnak előlegezi a 7.580.000 dollárnyi vételár teljes ellenértékét, másfélmilliárd lej és havonta bocsátja rendelkezésére a pénzügyminiszternek azokat az összegeket, amelyek a kereskedelmi miniszter pénzügyi hiányának fedezésére szükségesek. Az igénybevétel mérvét a pénzügyminiszter állapítja meg a Banca Nationala igazgatóságával közösen. A törvény harmadik szakasza arra hatalmazza fel a pénzügyminisztert, hogy ebből a hitelből az államháztartási hiányokat is fedezhesse, — az idei január 28-i minisztertanácsi határozat értelmében.

Mindez igen szép, — csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy ezen a dollár-üzleten, mennyit keres majd a Banca Nationala? Mert az átengedett 7.580 dollár már ma is majdnem 1.8 milliárd lej tesz, hát még a jövő év májusáig, amikor az eladásai ár utolsó részlete befolyik?

Mindenestre eggyel kevesebb oka lesz rá a Banca Nationalának, hogy a lej szállítási tartozásait ne nagyon erőltesse meg, és javításától óvakodjék.

A MAI PÉNZPIAC

Kedd, július 1.

A világgpiacon a svájci frank emelkedést mutat, a többi pénznemben viszonylagos stabilitás mutatkozik. A lej árfolyamának esése a belföldi piacon tegnap beállott élen kereslethől sejtető volt, mint ezt tegnapi jelentésünkben jeleztük is.

A belföldi piacon tegnap délután a déli zárlati alapon indul az üzlet, amelyben némi hullámozás volt észlelhető, egyes értékekben kevés emelkedés állott be. Este 43.50-es svájci frankos paritáson záródtak az árfolyamok. Ma délelőtti az üzletkötések ugyanezen az alapon indulnak azonban így is kevés üzletkötés történt, mivel Bukaresttel összeköttetés nem volt. Később sikerült az összeköttetést felvenni Bukaresttel, ahol a svájci frank árfolyama 44.50 volt, ez azonban még nem befolyásolta az erdélyi pénzüpiacot, mert az összeköttetés csak az üzletidő végén állott helyre.

Déli zárlati árfolyamok: egy cseh korona 7.20, egy angol font 1060, egy dollár 246, egy francia frank 12.95, egy olasz lira 10.55, egy lejért 290 osztrák, illetőleg 340 magyar korona.

Zürich. Devizák (zárlatban a tegnapi zárlattól való eltérések). Nyitás: egy dollár 5.62 és hétnyolcad, (—egynyolcad), egy angol font 24.34 (—2), száz francia frank 21.70 (—7 és fél), száz olasz lira 24.26 és egyenegyed (—3 és háromnegyed), száz cseh korona 16.55 (—5), száz dinár 6.42 (—2 és fél), száz leva 4.10, (—2 és fél), száz lej 2.37 és fél (—2 és fél), tízezer magyar korona 0.68 és háromnegyed (—1 és egyenegyed), tízezer osztrák korona 0.7935, száz járadékmárka 134.50.

(—) Budapesti értéktőzsde. A hétfői tőzsdénapon az értékekben 20—30 százalékos áremelkedés mellett igen élen forgalom mutatkozott. Egyes papiroknál több száz ezer koronás javulás észlelhető. Különösen feltűnő egyes papiroknál a spekulatív irányzat. Ugy látszik, a spekuláció ismét dolgozik. A kialakult árfolyamok tartják magukat, az utózsde szállár. Záróárfolyamok ezrekben: Értékpapírok: Magyar hitel 566, Osztrák hitel 173, Salgó 591, Rima 126, Délivast 64, Allamvasut 540, Kohó 429, Atlantika 35, Ganz-Danubius 3350, Köszén 3275, Papir 46, Nasic 2400, Szlavonia 94, Földhitel 350, Viktória Málom 237, Kereskedelmi hitel 29, Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 1220, Beocsini 1050, Urikányi 1020, Lang 133, Lipták 15, Schlick 75, Brassói 355, Zabolai 106, Baróti 3.2, Cukoripar 2675, Temesi szesz 165, Hungária műtrágya 150, Olasz Bank 21, Angol-Magyar Bank 51 és fél, Leszámitoló 83, Magyar-Cseh Bank 28, Nova 160, Kronbergerfa 17, Közuti 53, Csáky 19, Izzó 699, Magnezit 1980, Viktória Butor 5, Ofa 555, Malomsoki 9.5, Pesti Hazai 3780.

(—) A dévai Kereskedelmi és Ipar Kamara megalakulása. A kormány tudvalevőleg három vármegyét kiszakított az aradi Ipar és Kereskedelmi Kamara fennhatósága alól és elrendelte, hogy Hunyad, Alsófehér és Krassószörény vármegyék külön kamarát állítsanak fel Déva székhellyel. E napokban tartották meg az iparosok és kereskedők értekezletüket, a melyen a vezetőség listáját állították össze. Megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy a románság és a kisebbségek között a legszebb harmónia uralkodik és így alapos remény van arra, hogy a július hó 22-re kitűzött alakuló közgyűlés minden zavaró incidens nélkül fog lefolyni.

(—) Közepes a termés Kolozs megyében. Kolozsvárról jelentik: Kolozs megyében megkezdődtek az aratások. Sima, a vármegye alispánja kijelentette, hogy közepes, jó termésre van kilátás. Különösen a tengeri igré kitűnő termést. A jégverésekről és a pusztító viharokról elterjedt hírek tulzottak, amennyiben Kolozsvármegyében csak Kajánton és Apahidán volt jégverés.

(—) A Nemzetközi Dunabizottság ülése. Bukaresti értesülésünk szerint a Nemzetközi Dunabizottság befejezte konferenciáját, melyet ez idénben Belgrádban tartottak. A jövő tanácskozás novemberben Pozsonyban lesz. Tárgya a Vaskapu szabályozására felvett 5 százalékos magyar kölcsön törlesztésének kérdése. Ez alkalommal az angol-jugoszláv bizottságok elnökei különböző vasúti, bányászati beavatkozás, utlevél és más ügyben kötött megegyezéseket írták alá.

JÓ ESTET KIVANOK,

megjötték a temesvári huszárok!

A legjobb és legkedveltebb csárdás

Moravetz kiadás, mindenütt kapható

201

Lázadó szív

A „Brassói Lapok” eredeti regénye. (70) Irta SZEDERKÉNYI ANNA.

— Azért jöttem, hogy tisztán lássuk végre ...

Tiszán látott ő már, nagyon is tisztán látott. Egészen tisztán látta, hogyha aranyba-ezüstbe, napsugárba-holdsugárba, szénfekete éjszakába próbálkozik, akkor is elveszett már ennek örökre. Csak egyet lát már meg ennek a szeme — — azt a leányt és senki mászt azontul.

Mire való mindez?

Becsület! Törvény! Kötelesség! Jog!

Mindez annyit számít — ha ő állott ott a szoba közepén és ez elment mellette.

Jégből van ez, vasból van ez!

— Én gondolkodtam, Marjuasza, amióta egyedül maradtam. Elejétől-végig, azt ahogyan mi ketten együtt vagyunk ...

Ugyan miért is kellett olyan sokat gondolkoznia? Ő nem gondolkozott külön erről, azért mégis látja, tudja — jobban látja és jobban tudja, mint a másik.

Azért csak hagyta beszélni. A szavak nem változtathatnak a történeteken. Ha ezer évig mondja is, hogy így m.g amugy, azért mégis csak annyi igaz az egészről, hogy az arca akkor világított szerelmesen, amikor arra a lányra süttött.

Mit ér vele, ha továbbra is vonszoltatja magát, mint valami kölcncöt, bunkót. Ő, csak hadd beszéljen.

— Amit fogadtam, állani fogom. Én nem hagyok el, Marjuasza. Az én életem már befejeződött. Ami ezután jön, a kötelesség és nekem is, Marjuasza ...

Egy pillanatra felemelte a fejét az aszszony. Közbe akart szólni. Megmondani, számonkérni a többit, ami a kötelességen túl van. Azonban nagyon is fáradt volt. Azután meg: mi haszna?

Mi célja?

Ha széthasogatja izekre, szálakra, ugyan megtalálná-e benne csak egyetlen szikráját annak, ami kiveszett, kihalt belőle.

Ezt nem lehet, ezt nem lehet sem szóval, sem tettel, sehogyan sem lehet erőszakolni. Volt — elmúlt. Ott termett valahol a messzi orosz földön és meghalt itt, a másik éghajlat alatt. Hamarabb kellett volna, vagy később kellett volna, vagy sehogyan sem kellett volna ... Vagy másképpen kellett volna a legelején. Egészen másképp ... Elrővedezett ezen, hogy mégis, ha nem így kezdik, hanem amugy ...

Akkor megint csak a lány képe bukkant eléje ...

Olyan mindegy volt ez, hogy ő mit és hogyan csinált ...

És most még itt ül az asztal mellett és amig erősebbre fogja a köteleket kettőjük között, a lánytól szakad el izról-izre.

Ezt cselekszi!

Miféle emberek ezek?!

Miféle életek ezek?!

Miféle törvények ezek?!

Hol van az én joga?!

Egész idő alatt csak így, a gondolataival kísérte a Tamás szavait. Egyetlen szócskát sem szólt hangosan. És mikor ez felkelt az asztal mellől és ezt kérdezte: vajjon jól értette-e, miről van szó, akkor felemelte a fejét és egykedvűen csak annyit mondott:

— Egyetlen szóra sem figyeltem. Hiszen ugyis mindegy minden.

Tamás azonban visszavágott.

— Ezt csak azért mondtad, mert bántani akarsz.

— Én nem akarlak bántani, a jó Isten bántott minket ...

— Izgatott vagy, Marjuasza.

Az összetette a két kezét.

— Menj ki! ... Menj ki! Menj ki innen, mert nem tudom, mi lesz ennek a vége!

— Akkor miért jöttem ide, Marjuasza, ha ...

— Tamás, ennek most már vége legyen, mert én ezt így nem bírom tovább ... Én nem akarom ... Menj ki innen ... hagyj engem ... Nem kell a kegyed, a kötelesség, nekem nem kell tőled semmi ... csak menj innen ... menj!!

A láva felégetett mindent, ahova ért, fröcsögött.

Tamás megfordult, kiment, az ajtót betette maga mögött. Szobájába érve, odarogyott az asztal mellé!

— Így nem lehet! Így csak átok lesz belőle ... De ha egyszer nem szereti, irgalmas Isten, nem tehet róla. Nem tehet ... és akkor megérezte a kezén az apja erős szorítását:

— Elvállaltad, fiam. Viselned kell! — ezt mondta neki, amikor elbúcsuzott tőle

(Folyt. köv.)

Kiadó: „Brassói Lapok” nyomdája.

A Brassói Lapok könyvosztályá- nak kiadásában megjelent REGÉNY- FÜZETEK jegyzéke:



Népszerű regények:

1. sz. Szini Gyula:
A bűbajos.
2. sz. Lakatos László:
Egy válópör története.
3. sz. Csermely Gyula:
Negyvenegy és tizenkilenc.
4. sz. Pásztor Árpád:
És végzetét senki sem kerülheti el.
5. sz. Forró Pál:
Halkuló vágyak.
6. sz. Altay Margit:
Célnál.

Egyes szám ára 12— Lei.

Detektiv sorozat:

1. sz. Gaboriau:
A 113-as percsomó.
 2. sz. Gaboriau:
Egy nagystilű szélhámos.
 5. sz. Ernst Voop:
A kísértettanya.
 6. sz. Maurice Leblanc:
Az olajlámpás.
- Egyes szám ára 12— Lei.
- 3—4. sz. (kettős szám) Foley:
A földalatti város.
Ára 20— Lei.

Megjegyzés: A Népszerű Regények és a Detektiv Sorozat című kiadványunkban havonként 1-1 teljes regény jelenik meg, amelyekre előfizetéseket is elfogadunk.

Milliók könyve:

- Courths-Mahler:
A színleges férj.
Bródy Sándor:
A nász.
Frankfort Moore:
Az athói örökség.
- Egyes szám ára 12— Lei.

Koronás regények:

- Ch. Haugen:
Black Devil, az utonálló.
Anders Eje:
Mesterfogás.
Hungerford:
A vörös ház titka.
- Egyes szám ára 12— Lei.



A szállítás a pénz előzetes beküldése vagy — 60 lejen felüli rendelésnél — utánvétel mellett történhet. A pénz előzetes beküldése esetén, 60 lejen felüli rendelésnél portómentesen szállítunk, — 60 lejen aluli rendelésnél — 3 lej portóköltség is melléklendő. — Utánvételes rendelésnél a portóköltséget mindenkor a megrendelő fizeti.

VITRUM S.A.

tábla- és tükörüveg nagykereskedés
TIMIȘOARA, IV., Müller Guttenbrunn Zeile 176. sz. (Bega jobbsor)
FORGÓ ÉS TÁRSA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTI CÉG
testvérvállalata megkezdte működését.

Nagy készletet tart: tükörüvegben legnagyobb méretekben is, tábla- és solnűveg minden méretben és vastagságban, specialüveg 6 mm. vastagságig minden méretben, zsinór-, ornament-, drófüveg-, zolltűkrökben stb. stb.

Olcso árak!
Kedvező feltétel!

626

A Sváb Központi Bank R.T.

fiókja Carei-Mari—Nagykárolyban, Piața Bratianu 12. sz. alatt
f.é. június elején megnyílt!

Alapítástörténet: 1895-ben.	Foglalkozik a banküzlet minden ágával. Betétek kedvező kamatoztatása, hitel- és áruüzletek, átutalások a bel- és külföldi piacokra.	Alapítástörténet: 1895-ben.
Alapítók és tartalékok: 17,500.000— Lei.		Alapítók és tartalékok: 17,500.000— Lei.
Betétállomány: 65,000.000— Lei.		Betétállomány: 65,000.000— Lei.

Központ: Timișoara—Temesvár, Domtér 9. szám.

Padlófénymázak,

Emailfénymázak, fehér és színes,

Anilinfestékek,

fa, gyapju, pamut, ruhák és husvéti tojás festékek részére.
csak a legjobb gyártmányok. A leggazdagabb választékban olcsó árak mellett TEUTSCH GY. drogéria
Brassó, Kolostor-ucca 5.

250.000— Lei

kimutatható havi forgalommal Timișoara központjában 2 üzlethelyiséggel és nagy inventárral bíró

vállalat eladó.
Szakismeret nem szükséges. — Ajánlatok 300.000—-ig jeligére a BANAT Hírlapirodába Timișoara kértetnek.

Elsőrangú biztosító intézet brassói képviselőt

keres előnyös feltételek mellett.

!!!
Tisztviselők vagy ügyvédek, kik pár szabad órával rendelkeznek, forduljanak a SAXONIA hirdetőhöz, Kolostor-u. 11. sz.

Egy ügyes kirakatrendező

kereskedősegéd

állandó alkalmazást kaphat jó fizetés mellett

I

KIRÁLY LAJOS

nőidivatkereskedő cégnél, BRASSÓ.

Kádár

azonnali belépésre
CZODI sörgyárunk részére keresetlik.
Ajánlatok THOMASBRÄU címre Nagyszebenbe intézendők. I-I-I-I-I-I-I-I-I-I

1000 kg. aprított TÜZIFA

Lei 700— házhoz szállítva.

TONSCH ANDRÁS FAKERESKEDŐ:
WEISZ MIHÁLY-UCCA 29.
TELEFON 286.

KERESKEDŐSEGÉD

a fűszer és delikatesz szakmából, aki egyuttal kirakatrendező is, állást találhat jul. 1-re GALGON GYULA cégnél, TIMIȘOARA, Belváros.

Keresünk új, vagy használt, de jó állapotban levő egy drb. 130—150 Amp. 220 voltos feszültségű egyenáramu

dinamót

és egy drb. 20 HP. 220 volt egyenáramu

elektro-motort

Ajánlatokat kértünk SZUDRICS PETROSI ERDŐKITERMELŐ RT. Oradea-Mare, Str. Bratianu 1.

MEGNYÍLT

az angol mintára berendezett

MAISON OSCAR
NŐIDIVATKÉSZ-TERME.
BRASSÓ, SZENT JÁNOS-UCCA 34. SZÁM.

Legtökéletesebb, legizlésebb
hálószoba és egyéb
butorok, amerikai
irodai berendezések

FODOR TESTVÉREKNÉL

TÁRGU-MUREȘ, KORZÓ-KÖZ

Hirdessen a Brassói Lapokban.

Fehér sózott szalonna

fűrésztelepek részére. — Vidéki rendelések postacsomagban gyorsan és pontosan szállítanak. Mentésaru bevásárlásnál forduljon bizalommal

Bednars és Höhr szalámigyárhoz

Brassó, Hirsch-ucca 5 sz., ahol nagy választékban kapunk rendű felvágottat, sonkát, füstölt húst, füstölt és paprikás szalonnát, vajot, halkonzervet, sajtot stb. Iparvállalatoknak és viszonteladóknak árkedvezmény!

Figyelmes kiszolgálás! Szolid árak

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 2— lei. — Vastagabb betűvel 4— lei. — Legkisebb apróhirdetés 20 lei.

Csak választékosan felszerelt kereskedéseknek válaszolunk. Apróhirdetéseket a fenti árak mellett bizományosunknál is feladhat minden helységben, aki aztán pontosan továbbítja kiadók hivatalunkhoz.

Személyszállító autó-vállalat
Jancsó. Telefon 5-30. Brassó
Fekete-ucca 44. 946

Fürdő, étterem és bodegások
figyelmébe naponta friss tea, vaj, ementáli, trapista, eidami sajtokat, szalám, cascava, sardíniát s minden élelmi cikket legolcsóbb naplárak mellett szállítunk postán vagy vasúton bármilyen mennyiségben. G. Bála csemege- és csukorka üzlete, Brassó, Kapu-ucca 61, ugyanitt csukorkák és csokoládék, V. szontelárusítóknak megfelelő árendemű. 986

Fa, termény és építkezési szakmákban
irodai teendőket intéző, volt kereskedő, perfect roman, magyar, kevés német nyelvtudással nagyobbi vállalatnál, pénztárnoki, raktárvezetői, irattárnoki állást vállalta. Szíves megkereséseket „Megbízható” jellegre Targu-Mures Str. Ogorului 3. kérek. 984

500-as Máv. cséplő motorra
önvető morzsolóval sürgősen eladó. Levelekre nem válaszolok. Goldstein Sormușul-Román p. u. Coroișanmárta. 984

Ügyes felső és fehérnemű varrónő házakhoz
ajánkozik. Cim: Kut-ucca 18. 984

Keresünk önálló, dispozióképes üzemi
tisztviselőt (szakképzettséggel előnyben). „Favorit” szállagárugyár, Brassó. 982

Szabó tanulóknak jó családból való
fiút azonnal felvesszünk. Schul, Kolostor-ucca 9. 982

Teherautót 2 1/2 tonnást üzemképes állat-
potban elcserélném 1 1/2 tonnással. Leveleket „Cseré” jellegre a kiadóba kérek. 975

Eladó 8 H. P. petróleummotor,
vaskocsra szerelve. Hegyesynél, Gheorgheni. 981

Bejárónő takarításhoz felvé-
tetik. Cim a kiadóban.

Szováta fürdői képeslap 7 minta a 1000
drb. készletben, jutányos áron kapható: Adler fiú
fényképezési műtermében, Brassó. 986

Szakácsnő keresetlik uriházhoz kovász-
nára, jöfizetés mellett azonnali belépésre. Felvilá-
gosítást nyújt: Fűszer István fűrésztelepe, Kovászna
vagy Dr. Fraetches ügyvéd, Brassó. Buzasor 11. 985

Keresünk német nyelvet bíró irodaki-
asszonyt. Steaua Românei, Buzasor 9/II. fe-
lentkezni d. e. 9—1. 985

Műszaki, kereskedelmi, gazdasági, vasut-
tárgy fordításokat elvállal, gépirással kiállít, köz-
jegyzői hitelesítéseket megszerzi: ifj. Niemand
Vilmos, Brașov, Weiss Mihály-ucca 2 I. 935

Állást keresek tíz évi gyakorlattal, Megkere-
sést kér Beke, Szatmár, tőpota. 985

Új hálószoba berendezés eladó, habos-
kőrisre festett. Blösz, Vasut-ucca 20. Úgyanott
tanuló felvétetik. 985

Eladó Első Magyar Gazdasági vasrámas 1000
mm. széplőszekrény. Gyárilag javítva, tiszta u-
gyirós csapaggyakkal, teljesen üzemképesen 70.000
Lei. Értekezni Blenyési-Liptai és Társa gépzeme-
Torda, Str. Stefan Cel Mare I. 983

Nyolc szekér szép sarju eladó
Cim 9851 szám alatt a kiadóhivatalban. 9851

500 vagon tűzifát keres meg-
vételre, búkk vag- cser. Kér ko-
moly ajánlatot, Banca „Leu”
Feldioara, Rășboieni. 9850

Lakásában pontosan járó órát akar, nézze
meg az újonnan megnyitott órá- és ékszerész üzle-
temet, Hirsch-ucca 17 szám. Gantz József. 986

Egy új vízmelegítő gázkályha labora-
tórumban alkalmas eladó. Cim 9852 sz. alatt a ki-
adóban. 9852



Szaküzlet
írógépek
részére, valamint
javító műhely.

Hans Cloos

BRASSÓ — JEGESVÁR

Fekete-u. 19. Kut-tér 1.

D · A · J · K · A
keresetlik azonnaira.

9862 Cim:
SAXONIA hirdetői iroda, Károly herceg-u. 11.